

Posudek vedoucí diplomové práce

Název diplomové práce: Možnosti zaměstnání osob bez domova

Autorka: Bc. Marie Zimová

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D., Katedra sociální práce, FF UK

Autorka se zaměřila na jednu z palčivých problematik sociální práce – nejen té – v České republice, bezdomovectví. Cílem diplomové práce je zkoumat, jaké jsou možnosti získat zaměstnání lidmi bez domova. Diplomantka tak implicitně stanovuje tezi, že placená práce - zaměstnání je jedním z účinných faktorů (re)integrace bezdomovců do běžného života většinové společnosti.

Autorka práci rozdělila na část přehledovou (tzv. teoretickou) a empirickou, kde standardními postupy kvalitativního šetření zkoumá na vybraném vzorku respondentů položené výzkumné otázky (str. 43). Práce je logicky členěna, zvolená posloupnost kapitol činí práci dobře srozumitelnou a čtivou. Určitým nedostatkem jsou poněkud krátké kapitoly a nezvyklé uvedení tazatelských otázek v obsahu práce. Práce je zakončena diskusí, závěrem, seznamem použité literatury a přílohami, tj. přepis rozhovorů s jednotlivými respondenty.

Pokud jde o teoretickou část, autorka se zaměřuje na zachycení fenoménu bezdomovectví a popis podstatných faktorů vedoucích k této situaci, dále popisuje politiku zaměstnanosti v ČR, základní služby pro bezdomovce a uvádí příklad organizací zaměřených na zaměstnávání bezdomovců.

K této části musím uplatnit zásadní výtku, neboť autorka mezi příčinami bezdomovectví téměř zcela opomíjí faktickou absenci sociálního bydlení v ČR (toto je zmíněno ve 2 řádcích na str. 12), otázky finanční dostupnosti bydlení, problematiku exekucí, ubytoven aj. Nezmiňuje pak ani programy, které se na bydlení bezdomovců zaměřují – ať již v návrzích legislativy nebo v pokusech obcí a neziskových organizací řešit ubytování lidí bez přístřeší důstojným způsobem (Housing First, prostupné bydlení, obnovení sociálních bytů v obcích, regulace praxe exekucí a půjček aj.). Dá se říci, že celou DP provází takřka systémová slepota a nepoužívání myšlenkových přístupů kritické (reformní) sociální práce. Argumentace autorky se tak odvíjí v režimu pojetí sociální práce jako případové práce s klientem a to přesto, že výpovědi respondentů právě na systémovou rovinu problémů často odkazují (např. opakovaně zmiňované exekuce a neschopnost zaplatit nájemné jako důvod bezdomovectví, logické vazby mezi udržitelností zaměstnání a nutností domova jako zázemí aj.). V jejím pojetí je bezdomovectví „životním selháním“ (str. 43).

Empirická část je provedena na dobré úrovni, přehledně, nemám podstatné připomínky. Zkreslení situace bezdomovců i jejich motivace při hledání zaměstnání je však velice pravděpodobné, protože autorka respondenty našla mezi těmi, kteří pracují. Toho si je ale autorka vědoma.

Práci považuji za hraniční, ale doporučuji k obhajobě a navrhuji stupeň dobře (3).

Otázka k obhajobě:

Pokuste se shrnout hlavní principy kritické sociální práce a možnosti jejího uplatnění při Vámi představeném tématu DP.

V Praze dne 2.června 2018

Zpracovala: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.